

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІЛОСОФІЯ ТА ІСТОРІЯ РЕЛІГІЇ»

Компонента освітньої програми – *вибіркова* (3 кредити)

Освітньо-професійна програма	Культурологія
Спеціальність	034 Культурологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача	Бродецький О.Є., доцент кафедри філософії та культурології, доктор філософських наук, доцент. https://philcult.chnu.edu.ua/spivrobotnyky/vykladachi/brodetskyi-oleksandr-yevhenovych/
Контактний тел.	0505590950
E-mail:	o.brodetskyi@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3072
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за попередньою домовленістю. <i>Онлайн-консультації:</i> згідно з погодженим графіком.

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс комплексно синтезує філософське та історичне осмислення феномена релігії. Він містить науково-навчальну інформацію про доктринальну специфіку, логіку історичного розвитку, соціально-ціннісну ідентичність, культурні контексти функціонування релігії і конкретних релігій. Також висвітлюються результати філософської рефлексії щодо ідеї Бога та феномена релігійної віри, інших важливих для релігії світоглядних концептів, категорій і принципів. Презентуються фундаментальні аспекти онтології, гносеології, аксіології та праксеології релігії з опорою при їхньому висвітленні на конкретні концепції філософії релігії, що склалися в межах філософсько-релігієзнавчого пізнання.

Мета навчальної дисципліни: надати студентам системні знання з філософії та історії релігії; розвинути в них навички аналізу суті релігійного світогляду з опорою на обізнаність зі специфічними закономірностями розвитку релігій світу в доктринальному та соціокультурному вимірах; евристично зорієнтувати студентів щодо можливостей ефективного застосування відповідних знань у майбутній фаховій діяльності культуролога.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Змістовий модуль 1	
Релігія як тип світогляду у філософському осмисленні	
Тема 1	Філософія та історіософія релігії: дисциплінарна специфіка, міжпредметні зв'язки, методологічні орієнтири
Тема 2	Життєво-ціннісні основи релігії та релігійної віри.
Тема 3	Сакральне і Божественне як світоглядні концепти
Тема 4	Філософські ідеї щодо походження й сутності релігії.

Тема 5	Соціально-ціннісна функціональність релігії
Тема 6	Моделі зв'язку Бога і світу.
Тема 7	Феномен «доказів» буття Бога та їх аксіологічні обрії
	Змістовий модуль 2 Релігійне різноманіття в історії та культурі: історіософські контексти
Тема 8	Орієнталістські національні релігії: історія, світогляд, соціальність, культура
Тема 9	Буддизм: світоглядна доктрина, антропологія, логіка історії
Тема 10	Юдаїзм: доктринальне ядро, віхи еволюції, філософія
Тема 11	Християнство: світоглядно-ціннісна специфіка та історична значущість
Тема 12	Іслам: доктринально-аксіологічна ідентичність та буття в історії
Тема 13	Тенденції співвідношення сучасної релігійності, секулярності і постсекулярності

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Навчальні заняття спитаються на використання як традиційних, так й інтерактивних методів навчання, зокрема 1) проблемних лекцій; 2) семінарів-колоквіумів; 3) семінарів-дебатів; 4) захистів творчих робіт (есе, презентацій, творів-роздумів); 5) мисленневих експериментів; 6) роботи з ерудиційними та аналітичними тестовими завданнями; 7) інтелектуальних ігор та вікторин; 8) дистанційного навчання з використанням онлайн платформ.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: усна, діалогічна та дискусійна презентація результатів виконаних завдань; поточні та модульні контрольні роботи з використанням тестових завдань; захист творчих робіт (есе, творів-роздумів, рефератів).

Підсумковий контроль – залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Максимальна кількість балів за кожним змістовим модулем: 30 балів.

Максимальна кількість балів за залік: 40 балів.

Загальні критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни
(у сукупності поточного і підсумкового контролю)

Оцінка «А» (90-100 балів) виставляється студентам, які

- ✓ мають належний базис фахових знань та мисленневих навичок, що спираються на сформований світогляд і широку гуманітарну ерудицію;
- ✓ вільно оперують знаннями щодо сутності феномена релігії, основних етапів і тенденцій розвитку релігій світу; ключових підходів філософського й історичного осмислення релігійного світогляду та його місця в культурі; компетентно орієнтуються в першоджерелах і найактуальніших наукових розвідках у цій галузі; глибоко усвідомлюють зміст та життєво-соціокультурні основи відповідних ідей, концепцій, теорій.
- ✓ мають критичне й водночас конструктивне мислення;
- ✓ вміють диференціювати онтологічні, гносеологічні, аксіологічні та праксеологічні контексти філософії та історіософії релігії, а водночас здійснювати їхній синтез та застосовувати до аналізу історичних і сучасних форм різних релігійних традицій світу;

- ✓ на високому аналітичному рівні здатні пояснювати взаємозв'язок життєвого шляху провідних релігійних діячів, богословів, релігійних філософів і філософів релігії із генезисом їхніх учень; висвітлювати соціокультурні обставини формування цих учень;
- ✓ здатні синтезовано застосовувати методологічний потенціал напрацьовань як філософії, так й історії релігії для аналізу актуальних тенденцій розвитку духовної культури та аксіосфери сучасного соціуму;
- ✓ усвідомлюють і можуть пояснити контекст взаємодії своєї майбутньої професійної діяльності з компетенціями, що даються цим курсом.

Оцінки «В» (80-89 балів) та «С» (70-79 балів) виставляється студентам, які

- ✓ мають і виявляють розвинуті духовно-творчі інтереси;
- ✓ знають основну першоджерельну та навчальну літературу з курсу; вміють аналізувати ключові ідеї відповідних праць;
- ✓ можуть пояснити і проінтерпретувати зміст основних релігійних вчень, віх їхньої історії, їхніх конфесійних відгалужень; течій та ідейних рухів у межах філософії релігії; їхні методологічні та рефлексивно-критичні можливості;
- ✓ обізнані зі основами онтологічних, гносеологічних, аксіологічних, праксеологічних ідей релігій світу та філософськими підходами до їх аналізу й критики;
- ✓ демонструють усвідомлення способів використання у своїй майбутній фаховій діяльності знань, здобутих в межах цього курсу,

Розмежування рівнів «В» і «С» залежить від міри глибини та аналітичності орієнтації студентів щодо окреслених маркерів.

Оцінки «D» (60-69) та «E» (50-59 балів) виставляються студентам, які

- ✓ мають несистемні уявлення про історичний розвиток релігій світу та філософський ресурс осмислення релігійного світогляду;
- ✓ на пересічному рівні оволоділи поняттями, категоріями, підходами, розробленими в межах філософії та історіософії релігії;
- ✓ орієнтуються в базовій літературі з курсу, хоча не завжди здатні коректно витлумачити зміст тих чи інших віроповчальних принципів, ідей, концепцій тощо.

Розмежування рівнів «D» і «E» залежить від вищої чи нижчої міри освоєння студентами цих параметрів.

Оцінки «F» і «Fx» (нижче за 50 балів) ставляться, якщо студенти

- ✓ не виявили знань програмного матеріалу або засвідчили ці знання на досить невисокому, хаотичному рівні;
- ✓ не розуміють суті більшості питань, які вивчаються в курсі, або мають щодо них лише буденні, неаргументовані уявлення;
- ✓ не обізнані з біографічними відомостями про засновників та провідних діячів релігій і філософів, що осмислювали релігійний світогляд;
- ✓ демонструють серйозні прогалини в баченні шляхів застосування знань з курсу в майбутній професійній діяльності

Розмежування рівнів «F» і «Fx» визначається масштабом окреслених прогалин у знаннях.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни «Філософія та історія релігії» регламентовано такими документами:

-«Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>;

-«Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- Веб-сайт часопису «Софія» <https://sophia.knu.ua/index.php/sophia/issue/archive>
- Веб-сайт часопису «Схід» <http://skhid.kubg.edu.ua/>
- Веб-сайт часопису «Українське релігієзнавство» <https://uars.info/>
- Веб-сайт наукового щорічника «Історія релігій в Україні» <http://religio.org.ua/index.php/religio>
- Веб-сайт наукового часопису «Наукові записки НаУКМА. Філософія та релігієзнавство» <http://nzpr.ukma.edu.ua/>
- Веб-сайт наукового часопису «Актуальні проблеми духовності» <https://journal.kdpu.edu.ua/apd>
- Веб-сайт Вісника Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки <http://philosophy.visnyk.zu.edu.ua/>
- Веб-сайт наукового часопису «Мультиверсум. Філософський альманах» <http://multiversum.com.ua/index.php/journal>
- Веб-сайт наукового збірника «Освітній дискурс» <http://www.journal-discourse.com/uk/>
- Веб-сайт наукового часопису «Труди КПБА» <https://works.kpba.edu.ua/index.php/trudy>
- Веб-сайт наукового часопису «Occasional Papers on Religion in Eastern Europe» <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/>
- Релігійно-інформаційна служба України <https://risu.ua/>
- Журнал «Релігія та соціум» на сайті ЧНУ імені Юрія Федьковича <http://www.sociology.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/chasopys>
- Веб-сайт щорічника «Релігійна свобода» <https://ure-online.info/rs/>